Överförmyndarnämnden Härnösand-Kramfors

Överförmyndarnämnden Härnösand-Kramfors

kallas härmed till sammanträde **2026-10-30 kl. 09:30 - 12:00 i Rådhuset – Kommunstyrelsesalen.** Vid förhinder vänligen ta kontakt med ordföranden Ingemar Wiklander eller vice ordföranden Kristina Löfroth.

Hålltider för sammanträdet

09.30 Upprop
09.35 Aktuella ärenden

Delegationsbeslut – Redovisning från förra mötet

Föredragningslista

Paragraf	Rubrik	Sida
66	Val av justerare	2
67	Fastställande av föredragningslista	3
68	Anmälan om JÄV 2026	4
69	Informationsärenden	5
70	Ärendet omfattas av sekretess	6
71	Ärendet omfattas av sekretess	7
72	Ärendet omfattas av sekretess	8
73	Åtgärdsplan efter Länsstyrelsens inspektion	9
74	Anmälan av delegationsbeslut	10
75	Övriga frågor	11

Ingemar Wiklander
ordförande

Överförmyndarnämnden
Härnösand Kramfors

Åtgärdsplan efter Länsstyrelsens inspektion

Med anledning av Länsstyrelsen i Norrbottens länsinspektionsprotokoll daterat 2026-05-28

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) anser, vid en samlad bedömning, att Överförmyndarnämnden i Härnösands kommun (överförmyndaren) generellt arbetar i enlighet med gällande lagstiftning. Goda rutiner finns och ärendena handläggs över lag på ett lämpligt och rättssäkert sätt. De brister som generellt uppmärksammats är av sådan typ att den sammantagna bedömningen blir kritik.

Länsstyrelsen har dock i två ärenden uppmärksammat brister av sådan beskaffenhet att överförmyndarnämnden får allvarlig kritik i dessa enskilda ärenden.

Med anledning av inspektionen har Överförmyndaren gått igenom Länsstyrelsens synpunkter och tagit fram följande åtgärdsplan.

Tjänsteskrivelser i akterna

Länsstyrelsen har uppmärksammat att tjänsteskrivelser med beslutsförslag från överförmyndarverksamheten till överförmyndarnämnden i vissa fall har diarieförts i akterna innan nämnden har slutbehandlat ärendet.

En förvaltning kan vanligtvis inte anses vara självständig i förhållande till sin beslutande nämnd. Tjänsteskrivelser som utväxlas mellan förvaltningen och nämnden blir därför inte på denna grund inkomna eller upprättade. Sådana tjänsteskrivelser är inte allmänna handlingar som ska diarieföras innan ärendet har slutbehandlats av nämnden, se RÅ 1969 ref. 9, RÅ 1987 ref. 29 och RÅ 1993 not 118.

Åtgärder

Överförmyndarnämnden har uppmärksammat bristen. En processmall ska tas fram för ärenden som ska behandlas av nämnden. Av processmallen ska det tydligt framgå att tjänsteskrivelser med beslutsförslag inte ska diarieföras i den enskilda akten under pågående handläggning. Diarieföring ska ske först när ärendet har slutbehandlats av nämnden och tjänsteskrivelsen därmed är att anse som en upprättad allmän handling.

Utlämnande av allmänna handlingar

Länsstyrelsen har uppmärksammat att överförmyndaren bedömt att ett avslagsbeslut enligt OSL omfattades av delegationsförbudet i 19 kap. 14 § FB. Beslutet fick därför anstå till nämndens nästa sammanträde. Detta medförde att beslutet fattades drygt en månad efter det att begäran om utlämnande hade kommit in

JO har vid flertalet tillfällen uttalat att besked i en fråga som rör utlämnande av allmänna handlingar bör lämnas samma dag som framställningen gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. inneburit att överförmyndarnämndens beslut om avslag att lämna ut allmänna handlingar har dröjt med drygt en månad från dagen när begäran om utlämnande inkom.

Åtgärder

Överförmyndarnämnden delar Länsstyrelsens bedömning att en begäran om utlämnande av en allmän handling ska handläggas skyndsamt och att handläggningstiden i det aktuella ärendet var för lång.

Delegationsordningen har därför ändrats så att det tydligt framgår att beslut om att lämna ut eller avslå en begäran om att få ta del av en allmän handling får fattas av utsedd tjänsteperson på delegation. Beslut om utlämnande av allmänna handlingar grundas på TF och OSL och omfattas därför inte av delegationsförbudet i 19 kap. 14 § FB, som avser beslut enligt FB. Den ändrade delegationsordningen innebär att ett avslagsbeslut inte behöver avvakta nämndens nästa sammanträde.

Som en ytterligare åtgärd ska överförmyndarna under december genomgå en utbildning i offentlighet och sekretess. Utbildningen ska bland annat behandla offentlighetsprincipen, sekretessprövning, skyndsamhetskravet och formerna för beslut när en begäran om utlämnande helt eller delvis avslås.

Den ändrade delegationsordningen och utbildningsinsatsen ska sammantaget säkerställa att framtida framställningar om utlämnande av allmänna handlingar handläggs skyndsamt, enhetligt och rättssäkert.

Bevakningsrutiner

Länsstyrelsen har riktat allvarlig kritik mot nämnden med anledning av att en tjänsteperson inte inställde sig till en muntlig förhandling vid tingsrätten.

Åtgärder

Överförmyndarverksamheten har ett verksamhetssystem med en bevakningsfunktion som ska säkerställa att ärenden, tidsfrister och domstolsförhandlingar inte förbises. I det aktuella ärendet hade bevakningsfunktionen inte använts på avsett sätt.

Överförmyndaren delar Länsstyrelsens uppfattning. Domstolsförhandlingar i FB-ärenden är en central del av myndighetsutövningen; utebliven inställelse riskerar rättegångsfel och bristande tillvaratagande av huvudmannens intressen.

Överlämnande av redovisningshandlingar till behörig mottagare

Länsstyrelsen har konstaterat att det inte regelmässigt framgår av akterna att överförmyndaren har överlämnat förteckningar, årsräkningar, sluträkningar och andra redovisningshandlingar till behörig mottagare enligt 16 kap. 8 § FB. Samtidigt som handlingarna är nödvändiga för att behörig mottagare ska kunna granska ställföreträdarens förvaltning och bedöma om det finns anledning att rikta anspråk mot ställföreträdaren. Om handlingarna inte överlämnas ökar risken för rättsförlust för huvudmannen. Tidsfristen enligt 12 kap. 15 § FB för att väcka talan om skadestånd börjar inte heller löpa förrän handlingarna har överlämnats till behörig mottagare.

Åtgärd

Överförmyndarnämnden delar Länsstyrelsens uppfattning. Avsaknad av korrekt överlämnande innebär risk för rättsförlust för huvudmannen och påverkar preskriptionstiden för skadeståndsanspråk enligt 12 kap. 15 § FB. En processmall ska därför tas fram för avslut av ställföreträdarskap och byte av ställföreträdare. Av processmallen ska framgå vilka handlingar som ska överlämnas, vem som är behörig mottagare, när överlämnandet ska ske och hur det ska dokumenteras.

Överlämnandet ska ske genom rekommenderat brev med kvittens eller genom personligt överlämnande mot mottagningsbevis. Av dokumentationen i akten ska det framgå när handlingarna överlämnades, vem som tog emot dem och vilka handlingar som omfattades av överlämnandet. Genom processmallen och kravet på mottagningsbevis skapas en tydlig dokumentation som visar att handlingarna har överlämnats till rätt mottagare och vid vilken tidpunkt detta har skett.

Granskningsriktlinjerna har vidare reviderats så att det tydligt framgår hur redovisningshandlingarna ska hanteras när ett ställföreträdarskap upphör eller när en ställföreträdare byts ut.

Granskningsanteckning

Enligt 16 kap. 4 § FB är överförmyndaren skyldig att göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar m.m. Det bör även framgå om granskningen föranlett anmärkning eller inte.

Länsstyrelsen har noterat att överförmyndarnämnden inte antecknar huruvida årsräkningen är granskad ”med eller utan anmärkning” när överförmyndarnämnden vidtagit korrigering

Åtgärd

Granskningsriktlinjerna har reviderats så att det tydligt framgår att det på varje granskad redovisningshandling ska antecknas att granskningen har genomförts, datum för granskningen, vem som har genomfört den samt om granskningen har skett med eller utan anmärkning.

Åtgärderna ska skapa en tydlig och spårbar dokumentation av nämndens tillsyn över ställföreträdarnas förvaltning och underlätta en eventuell prövning av skadeståndsansvar enligt 12 kap. FB.

Förvaltarenheten och uppdragets personliga karraktär

Länsstyrelsen har uppmärksammat att chefen för förvaltarenheten beslutat att en annan tjänsteperson skulle ansvara för kommunikationen med huvudmannen, trots att denna person inte hade förordnats som förvaltare av överförmyndarnämnden. Förvaltaruppdraget är personligt. Det övergripande ansvaret för uppdraget kan därför inte överlåtas till en annan person genom intern arbetsfördelning

Åtgärd

Överförmyndaren delar Länsstyrelsen uppfattning men menar samtidigt att det finns särskilda situationer där det kan vara olämpligt att den förordnade förvaltaren ensam ansvarar för den direkta kontakten med huvudmannen. Det kan exempelvis vara fråga om att huvudmannen har uppträtt hotfullt, att det finns risk för våld eller trakasserier eller att andra omständigheter medför att kontakten innebär en arbetsmiljörisk. I sådana situationer måste arbetsgivaren kunna vidta nödvändiga skydds- och stödåtgärder.

Sådana arbetsmiljöåtgärder förändrar dock inte vem som är förordnad förvaltare. Den förordnade förvaltaren behåller ansvaret för uppdraget och för de bedömningar, beslut och rättshandlingar som vidtas för huvudmannens räkning.

En intern arbetsfördelning får således avse praktiska och administrativa arbetsuppgifter samt stödåtgärder som är nödvändiga av arbetsmiljöskäl. Den får däremot inte innebära att en annan medarbetare i praktiken övertar ställföreträdarskapet eller självständigt företräder huvudmannen utan ett personligt förordnande.

Om omständigheterna är sådana att den förordnade förvaltaren inte längre kan fullgöra uppdraget på ett lämpligt och säkert sätt, trots vidtagna arbetsmiljöåtgärder, ska frågan initieras som ett ärende hos överförmyndaren.

Sammanfattning

Arbetet med att ta fram och implementera de processmallar, rutiner och riktlinjer som anges i åtgärdsplanen har påbörjats. Flera åtgärder har redan vidtagits och redovisas i åtgärdsplanen. Det pågående arbetet redovisas även i delårsrapporten.

Genomförda åtgärder och verksamhetens fortsatta utvecklingsarbete följs upp och redovisas för nämnden inom ramen för verksamhetsberättelsen. Någon särskild återrapportering med anledning av åtgärdsplanen föreslås därför inte.